

คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางด้วยความรักของ ครอบครัว จังหวัดชัยภูมิ : การวิจัยแบบผสมวิธี

Quality of life of Early Childhood Rearing in Skipped-Generation Families was
Divided by Love in Chaiyaphum Province: Mixed Method Research

ยุภาดี สงวนพงษ์* จารุมาส จันทกุล

Yuphadi Sa-nguanphong* Jarumars Janthakul

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ชัยภูมิ ประเทศไทย 36000

Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University, Chaiyaphum Thailand. 36000

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี เพื่อศึกษาสถานการณ์คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางและปัจจัยด้านความรักของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาสถานการณ์คุณภาพชีวิตของเด็ก เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ จากการทบทวนวรรณกรรม สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ดูแล ระยะที่ 2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรักของครอบครัว ด้านผู้ดูแล ด้านเด็ก กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ดูแลมีประเด็นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กเพื่อให้เด็กมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานได้ สรุปได้ 2 ประเด็น คือ 1) เชิงบวก ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) มีความรักเด็ก (2) อยู่ใกล้ชิดเด็กเกิดความผูกพัน และ (3) เสริมกำลังใจกัน 2) เชิงลบ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ขาดการใช้เวลาคุณภาพ (2) ค่าใช้จ่ายของครอบครัวไม่เพียงพอ (3) เด็กติดสื่อดิจิทัล ระยะที่ 2 ศึกษาปัจจัยความรักของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็ก พบว่า ความรักของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01

ข้อเสนอแนะ การเลี้ยงดูเด็กด้วยความรักความเข้าใจและความพร้อมของครอบครัว ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต เด็กปฐมวัย ครอบครัวแห่งกลาง ความรัก

Abstract

This mixed method research aimed to study the quality of life of early childhood, and to study the relationship between family love factors with quality of life of early childhood in the skipped-generation families in Chaiyaphum Province. The research was divided into 2 phases. First phase: to study the quality of life of early childhood in the skipped-generation families of caregivers as the qualitative method used semi-structured and in-depth interviews. Phase 2: to study the relationship between family love factors, caregivers, and children with quality of life of early childhood in the skipped-generation families in Chaiyaphum Province. It is quantitative research.

Corresponding Author: *E-mail: tiktik_9922i@hotmail.com

วันที่รับ (received) 2 ส.ค. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ (revised) 7 พ.ย. 2566 วันที่ตอบรับ (accepted) 26 พ.ย. 2566

The results revealed that: 1) positive result showed in three issues as 1.1) Caregivers are loving for children, 1.2) Caregiver is close to the child, commitment occurs and 1.3) Encourage each other, 2) negative result shown in three issues as 2.1) Lack of quality time, 2.2) Inadequate family expenses and 2.3) Digital media addiction. Second phase: to study the relationship between family love factors with quality of life of early childhood as the quantitative method. The survey result of family love factors and quality of life of early childhood had a positive relationship at 0.01 level of significance.

Suggestions for raising children with love, understanding and readiness of the family. It is considered the starting point for improving the quality of life of children.

Keywords: Quality of life, Skipped-Generation Families, early childhood, love

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)¹ ตามเป้าหมายหลักการพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ ให้เด็กปฐมวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานได้อย่างเหมาะสมตามดัชนีความก้าวหน้าของคน² จากสัดส่วนครัวเรือนแห่งกลางสูง³ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการย้ายถิ่นสูงที่สุด นักเศรษฐศาสตร์ได้คาดการณ์สัดส่วนที่เด็กในชนบทช่วงอายุก่อน 5 ปี จะอาศัยอยู่ในครัวเรือนแบบแห่งกลาง คิดเป็นร้อยละ 11 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 21 ในช่วงประถมศึกษา ซึ่งมีระดับที่สูงกว่าเด็กในสังคมเมือง⁴ การเพิ่มขึ้นของจำนวนครอบครัวแห่งกลางมีจากหลายสาเหตุการไปทำงานต่างถิ่น การหย่าร้างที่สูงขึ้น ด้วยสาเหตุเหล่านี้ทำให้เด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ปู่ย่าตายายหรือผู้ดูแล ต้องรับหน้าที่ในการเลี้ยงดูหลานอย่างปฏิเสธไม่ได้⁵ ผู้ดูแลเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่เด็ก

การศึกษาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง ประกอบด้วย 7 ด้าน² ได้แก่ 1) สุขภาพ 2) การศึกษา 3) ชีวิตการทำงานและรายได้ 4) ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม 5) ชีวิตครอบครัว 6) การสื่อสาร และ 7) การมีส่วนร่วม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย พบว่าเด็กในครอบครัวแห่งกลางมีปัญหาในด้านคุณภาพชีวิตของเด็ก ไม่ว่าจะเป็น IQ ต่ำ ผลการสอบต่ำ ปัญหาช่องว่างระหว่างวัย ปัญหาการสื่อสาร ความเครียดของผู้สูงอายุที่ต้องเลี้ยงดูเด็ก⁶ การเลี้ยงดูเด็กด้วยความรักของครอบครัวมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก ความรัก⁷ ถือเป็นสิ่งแรกที่เด็กสามารถรับรู้และเข้าถึงความรู้สึกนี้ได้ตั้งแต่เกิด จะส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวได้ ดังนั้นความรักจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างลักษณะนิสัยของมนุษย์แต่ละคนขึ้น สร้างคุณค่าในความเป็นคน

แก่นมนุษย์ด้วย รวมทั้งการใช้สื่อดิจิทัลมากเกินไปส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเด็กแย่งได้ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเด็กอย่างมาก⁸

จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศ ในปี พ.ศ. 2562 ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อคนต่อปี 63,079 บาทต่อคนต่อปี (รายงานประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดชัยภูมิ ฉบับที่ 3/2562) มีปัญหาครอบครัวแห่งกลางเพิ่มจำนวนมากขึ้น ความยากจน รายได้น้อย การศึกษาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน และประชาชนเริ่มมีสังคมที่เปลี่ยนแปลงเป็นสมัยใหม่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางด้วยความรักของครอบครัว จังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับความรักของครอบครัว และคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรักของครอบครัว ปัจจัยด้านผู้ดูแล ปัจจัยด้านเด็ก กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ

คำถามการวิจัย

1. สถานการณ์เกี่ยวกับความรักของครอบครัว และคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยด้านความรักของครอบครัว ปัจจัยด้านผู้ดูแล ปัจจัยด้านเด็ก มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ หรือไม่

สมมติฐาน

ปัจจัยด้านความรักของครอบครัว ปัจจัยด้านผู้ดูแล และปัจจัยด้านเด็ก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Method) แบบขั้นตอนเชิงสำรวจ (Exploratory sequential design)⁹ แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1. การศึกษาสถานการณ์ความรักของครอบครัวและคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลวิจัย โดยการสังเกต การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แนวคำถามกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ดูแลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปพัฒนา และสร้างเครื่องมือในระยะต่อไป

ระยะที่ 2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรักของครอบครัว ด้านผู้ดูแล ด้านเด็ก กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ดูแลที่เลี้ยงดูเด็กในครอบครัวแห่งกลาง จำนวน 16 คน

2. เชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ผู้ดูแลที่เลี้ยงดูเด็กในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 30,643 คน และกลุ่มตัวอย่าง คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยสูตรเครซีและมอร์แกน¹⁰ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิหลายขั้นตอน (Stratified Multi-Stage Random Sampling) คือ เลือกอำเภอ 8 อำเภอ แต่ละอำเภอเลือก 1 ตำบลได้ 8 ตำบล จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ดูแล แล้วสุ่มอย่างง่ายเลือกตัวอย่างผู้ดูแล

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (1) ผู้ดูแลหลัก เป็นผู้มีหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูเด็ก (อายุ 3 ปีบริบูรณ์ถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน

29 วัน) ทั้งเพศชายและหญิง อายุตั้งแต่ 20 ปี - 70 ปี มีสุขภาพปกติ (2) อาศัยอยู่ในครอบครัวแห่งกลาง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ (3) ผู้ดูแลหลักในการทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กนาน 6 เดือนขึ้นไป มีความสัมพันธ์เป็นเครือญาติ และ (4) ผู้ดูแลยินดียุติเข้าร่วมการวิจัย สามารถสื่อสารอ่านออกเขียนได้

เกณฑ์การคัดออกจากการวิจัย (Exclusion criteria)

ผู้ดูแลย้ายที่อยู่ออกจากจังหวัดชัยภูมิ หรือ ไม่พร้อมในการเข้าร่วมการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ เช่นเดียวกับเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เชิงคุณภาพ เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลด้วยแนวคำถามกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของเด็ก หมายถึงอะไรบ้าง ประกอบด้วยด้านใด ท่านมีวิธีการเลี้ยงดูเด็กด้วยความรักของครอบครัวอย่างไรบ้าง

2. เชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการศึกษาระยะที่ 1 เชิงคุณภาพ นำมาสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านผู้ดูแล ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านเด็ก มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists) ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านความรักของครอบครัวที่มีต่อเด็ก และ ตอนที่ 4 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของเด็ก โดยแบบสอบถามตอนที่ 3 และ 4 เป็นแบบ Rating Scale 5 ระดับ และแบ่งเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ดี ปานกลาง และน้อย

คุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. เชิงคุณภาพ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

2. เชิงปริมาณ มีขั้นตอนสร้างแบบสอบถามดังนี้
1) ผู้วิจัยพัฒนาเนื้อหาของแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยตามดัชนีความก้าวหน้าของคน ประจำปี 2563 และปรับจากผลการศึกษาระยะที่ 1 เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาครั้งนี้ 2) แบบสอบถามค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เท่ากับ 0.65 จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน 3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ดูแลเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน และ 4) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรักของครอบครัว และคุณภาพชีวิตของเด็ก คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ

ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .91 และ .95 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณารับรองให้ดำเนินการวิจัยได้ จากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เลขที่ใบรับรอง HE-072-2566 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2566 กลุ่มตัวอย่างสมัครใจเข้าร่วมโครงการทุกคน ผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย และสิทธิของการเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยระบุว่าการให้ข้อมูลเป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิตอบหรือปฏิเสธได้ และกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการวิจัย ผู้วิจัยยินดีตอบข้อสงสัยตลอดเวลา โดยข้อมูลทั้งหมดที่ได้จะเป็นความลับ ปกปิดชื่อที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูล นำเสนอข้อมูลในภาพรวม จะลบเทปบันทึกเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตการเก็บข้อมูล ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 8 ตำบลตามเกณฑ์ที่คัดเลือกไว้ ต่อจากนั้นได้ประสานผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สอบถามความสมัครใจลงรายมือชื่อในใบยินยอม ก่อนให้ผู้ดูแลตอบแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้ดูแล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่ มิถุนายน 2566 ถึง กรกฎาคม 2566 โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยเก็บข้อมูลด้วยการเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกตามวัน เวลา ที่ผู้ให้ข้อมูลนัดหมาย ในสถานที่ไม่มีคนพลุกพล่าน มีการบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนทุกครั้ง ทำการสัมภาษณ์ ครั้งละ 30-40 นาที การบันทึกข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ กำหนดเป็นรหัส และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยให้ผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูล 4 ส่วนได้แก่ ด้านผู้ดูแล ด้านเด็ก ด้านความรักของครอบครัว และคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์

เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยดึงข้อมูลสำคัญผ่านโปรแกรม Atlas ti 6.1 การยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล และนำเสนอข้อมูล อธิบายประเด็น แปลความหมายเป็นความเรียงจนมั่นใจว่าได้ข้อมูลที่อิมตัว¹¹

2. เชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านความรักของครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของเด็ก โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation: r) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านผู้ดูแล และด้านเด็กกับคุณภาพชีวิตของเด็ก ใช้สถิติ Biserial correlation และ Point-biserial correlation ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับความรักของครอบครัว และคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ จากการทบทวนวรรณกรรมร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง สรุปประเด็นหลัก ได้ 2 ด้าน รายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านเชิงบวก พบว่า ผู้ดูแลและเด็กมีความรู้สึกในการเลี้ยงดูเด็กที่ดีซึ่งกันและกัน สรุปได้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้ดูแลมีความรักเด็ก 2) อยู่ใกล้ชิดเด็กเกิดความผูกพัน และ 3) การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ดังตัวอย่างข้อความการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1.1.1 ผู้ดูแลมีความรักเด็ก พบว่า ผู้ดูแลเลี้ยงดูเด็กด้วยความรักเด็กเป็นฐานเดิม ฝึกดุพฤติกรรมที่น่ารักของเด็ก ตัวอย่างดังนี้

“...ยายเลี้ยงเหมือนลูกคนหนึ่ง รักมากกว่าลูกของตัวเอง เด็กรักทำอะไรก็น่ารัก...” (ID01-03)

1.1.2 อยู่ใกล้ชิดเด็กเกิดความผูกพัน พบว่าผู้ดูแลได้เลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เกิด อยู่ด้วยกันตลอดเวลามีความใกล้ชิดและเกิดความผูกพัน ถ้าเด็กไม่ได้อยู่ด้วย จะเฝ้ารอวันเด็กกลับตัวอย่างดังนี้

“...ย่าเลี้ยงเขามาตั้งแต่เกิด แม่เด็กคลอด

ออกมาที่วิ่งให้ยายเลี้ยงเลย ย่าเลี้ยงเหมือนลูกคนหนึ่ง ไปไหนก็ไปด้วยกัน ไม่เคยห่างเด็กเฝ้าดูแลอยู่ตลอดเวลา ห่วงเขาก่อนนอนก็กอดเขาทุกคืน...” (ID01-12)

1.1.3 การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พบว่า ผู้ดูแลและเด็กจะให้กำลังใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะเวลาเจ็บป่วยจะดูแลและช่วยเหลือกัน ตัวอย่างดังนี้

“...ตามไม่ค่อยสบาย ลูกนั่งลำบาก มีหลานนี้ล่ะคอยนวดแขนขาให้ ช่วยเหลือเท่าที่เขาค่อยได้ ตอนเด็กเราดูแลเขาทุกอย่าง พอโตขึ้นเขาก็คอยช่วยเหลือเรา ให้กำลังใจเวลาทำงานเหนื่อยๆ ขึ้นใจ...” (ID01-09)

1.2 ด้านเชิงลบ พบว่า ผู้ดูแลมีปัญหาและอุปสรรคต่อการเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวแห่งกลาง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ขาดการใช้เวลาคุณภาพ 2) ค่าใช้จ่ายในครอบครัวไม่เพียงพอ และ 3) เด็กติดสื่อดิจิทัล ตัวอย่างดังนี้

1.2.1 การใช้เวลาคุณภาพกับเด็ก พบว่า ผู้ดูแลไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันกับเด็กภายในครอบครัว ไม่ได้เล่นกับเด็ก เวลาส่วนมากจะเป็นเวลาในการทำงาน เตรียมอาหารเสื้อผ้าให้เด็กมากกว่า ส่วนเวลา ร่วมกิจกรรมการเล่นกับเด็ก ผู้ดูแลไม่ได้มีเวลา ตัวอย่างดังนี้

“...ย่าไม่ค่อยมีเวลาได้เล่นกับหลาน เห็นเขายังเล็กอยู่ทำอะไรก็ไม่เรียบร้อย ย่าจะเป็นคนทำทุกอย่างให้กับเด็ก ปล่อยให้เขาเล่นผู้เดียว ปล่อยให้ดูโทรศัพท์คนเดียว ยายจะได้มีเวลามาทำอย่างอื่น” (ID01-14)

1.2.2 ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ พบว่า ผู้ดูแลเป็นผู้ที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวทั้งหมด ต้องหารายได้เสริมเข้าครอบครัว ต้องกู้ยืมเงินจากกองทุนของชุมชน ไม่ได้รับเงินจากพ่อแม่เด็ก ตัวอย่างดังนี้

“... ยายมีรายได้จากเงินผู้สูงอายุได้ 600 บาทต่อเดือน พอได้ซื้อของใช้ภายในบ้าน เขามีรับจ้างตรงไหน ยายก็ไป มีกู้เงินของกองทุนหมู่บ้านมาใช้ พ่อกับแม่เด็กไม่เคยส่งเงินมาช่วยเลย.....” (ID01-16)

1.2.3 เด็กติดสื่อดิจิทัล พบว่า ผู้ดูแลไม่ได้มีเวลาให้คำแนะนำจะปล่อยให้เด็กเล่นหรือดูโทรทัศน์ตามลำพัง โดยขาดการชี้แนะที่ถูกต้องแก่เด็ก ผู้ดูแลเป็นผู้สูงอายุ ไม่สามารถใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมติดสื่อดิจิทัล เป็นต้น ตัวอย่างดังนี้

“...ยายไม่มีเวลา ต้องทำอย่างอื่น ยายจะให้เด็กอยู่กับโทรศัพท์มือถือ เห็นเขาสนใจ เล่นอยู่ได้ทั้งวัน แต่ถ้าเข้าใจ เอาโทรศัพท์ออกมา เขาจะร้องให้ดิ้นกับพื้นเลย ไม่รู้จะทำอย่างไร ก็ต้องปล่อยให้เขาดูต่อ” (ID01-06)

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ดูแลที่เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางมีประเด็นสำคัญทั้งในด้านเชิงบวกและด้านเชิงลบที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพชีวิต จากการศึกษาในระยะที่ 1 จึงนำผลการศึกษาที่ได้ มาทำแบบสอบถามและดำเนินการศึกษาในระยะที่ 2 ต่อไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรักของครอบครัว ด้านผู้ดูแล ด้านเด็ก กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ

2.1 ปัจจัยด้านผู้ดูแล

ข้อมูลผู้ดูแล จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 86.80 อายุ 51-60 ปี ร้อยละ 50.00 ความสัมพันธ์กับเด็กส่วนใหญ่เป็นยาย ร้อยละ 64.00 การศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 81.50 สถานภาพสมรส ร้อยละ 69.5 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 77.50 รายได้ อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 70.50 ครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอต้องกู้ยืมร้อยละ 45.00 ผู้ดูแลมีโรคประจำตัวร้อยละ 63.50 มีเวลาทำกิจกรรมกับเด็ก 3-4 ชั่วโมง/วัน ร้อยละ 62.00

2.2 ปัจจัยด้านเด็ก

ข้อมูลผู้ดูแล จำนวน 400 คน พบว่า เด็กส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงร้อยละ 54.00 อายุ 3 ปี ร้อยละ 59.00 สาเหตุที่เด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เนื่องจากไปทำงานร้อยละ 63.00 และเด็กใช้เวลาในการอยู่กับสื่อดิจิทัล ร้อยละ 84.50

2.3 ระดับด้านความรักของครอบครัวที่มีต่อเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ

ระดับความรักของครอบครัวที่มีต่อเด็กประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ ด้านความใกล้ชิด ด้านความสนใจ และด้านความผูกมัด ผลการศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความรักของครอบครัวที่มีต่อเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ (n = 400)

ความรักของครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านความใกล้ชิด	4.34	0.52	มาก
ด้านความสนใจ	4.37	0.55	มาก
ด้านความผูกมัด	3.59	0.64	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	4.10	0.55	มาก

จากตารางที่ 1 ระดับความรักของครอบครัวที่มีต่อเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ ด้านความสนใจมีค่าระดับสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.55$) ส่วนด้านความผูกมัด มีค่าต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 0.64$) ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.55$)

2.4 ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ

ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 7 ด้านได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านชีวิตการงานและรายได้ 4) ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม 5) ด้านชีวิตครอบครัว 6) ด้านการสื่อสาร และ 7) ด้านการมีส่วนร่วม ผลการศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ (n = 400)

คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านสุขภาพ	3.92	0.45	มาก
1.1 ด้านร่างกาย	4.23	0.55	มาก
1.2 ด้านอารมณ์-จิตใจ	4.41	0.52	มาก
1.3 ด้านสังคม	3.55	0.73	ปานกลาง
1.4 ด้านสติปัญญา	3.49	0.64	ปานกลาง
2. ด้านการศึกษา	3.98	0.58	มาก
3. ด้านชีวิตการงานและรายได้	3.50	0.70	ปานกลาง
4. ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม	4.39	0.57	มาก
5. ด้านชีวิตครอบครัว	2.61	0.76	ปานกลาง
6. ด้านการสื่อสาร	3.36	0.54	ปานกลาง
7. ด้านการมีส่วนร่วม	4.10	0.74	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.62	0.49	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่ง จังหวัดชัยภูมิ ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.55$) ส่วนด้านที่มีระดับต่ำสุด คือด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$, $SD = 0.76$) ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.49$)

2.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านความรักของครอบครัว ด้านผู้ดูแล ด้านเด็กกับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านความรักของครอบครัว กับคุณภาพชีวิตของเด็กด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation: r) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรักของครอบครัว ด้านผู้ดูแล ด้านเด็ก กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัว
แห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ (n = 400)

ปัจจัย	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
1. ด้านความรักของครอบครัว	0.632**
ด้านความใกล้ชิด	0.572**
ด้านความสนใจ	0.622**
ด้านความผูกมัด	0.626**
2. ด้านผู้ดูแล	
ความเพียงพอของรายได้	0.137**
3. ด้านเด็ก	
เพศ	0.147**

**p<.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านความรักของครอบครัว ด้านผู้ดูแล และด้านเด็กมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 รายละเอียดดังนี้

ปัจจัยด้านความรักของครอบครัว พบว่า ความใกล้ชิด ความสนใจ ความผูกมัด มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.572 0.622 และ 0.626 ตามลำดับ

ปัจจัยด้านผู้ดูแล พบว่า ความเพียงพอของรายได้ของผู้ดูแลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.137

ปัจจัยด้านเด็กปฐมวัย พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง จังหวัดชัยภูมิ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.147

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สถานการณ์คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางด้วยความรักของครอบครัว จังหวัดชัยภูมิ ผู้ดูแลเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางด้วยความรักของครอบครัว จังหวัดชัยภูมิ สรุปได้ 2 ประเด็นสำคัญคือ 1) ด้านเชิงบวก พบว่า ผู้ดูแลและเด็กมีความรู้สึกรักในการเลี้ยงดูเด็กที่ดีซึ่งกันและกัน สรุปได้ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ผู้ดูแลมีความรักและเอ็นดูเด็ก (2) อยู่ใกล้ชิดเด็กเกิดความผูกพัน

และ (3) การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน จากการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวแห่งกลางซึ่งไม่มีพ่อแม่เด็กอาศัยอยู่ด้วย แต่ผู้ดูแลก็เลี้ยงดูเด็กบนฐานของความรัก การได้เลี้ยงดูเด็กอยู่ใกล้ชิดเด็กทุกวันทำให้เกิดความผูกพัน และในขณะที่มีปัญหาสุขภาพ เด็กและสมาชิกในครอบครัวจะสอบถาม เด็กจะนอนอยู่กับผู้ดูแลและช่วยนวดแขนขาเพื่อให้ผ่อนคลาย เป็นต้น สอดคล้องกับ¹² ความรักความเข้าใจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อเด็กในทางบวก มีการตระหนักปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งหน่วยงานของรัฐควรช่วยสนับสนุนและเสนอแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กด้วย ในขณะเดียวกันผู้ดูแลยังมีปัญหาและอุปสรรคต่อการเลี้ยงดูเด็ก ได้แก่ (1) ขาดการใช้เวลาคุณภาพ (2) ค่าใช้จ่ายในครอบครัวไม่เพียงพอ และ (3) เด็กติดสื่อดิจิทัลทั้ง 3 ปัญหาเหมือนเป็นห่วงโซ่ที่มีผลต่อเนื่องซึ่งกันและกัน ทั้งการใช้เวลาคุณภาพกับเด็ก ส่วนมากผู้ดูแลจะใช้เวลาไปทำงานเพื่อหารายได้เข้าครอบครัว ในช่วงระหว่างวันที่เลี้ยงดูเด็ก จะปล่อยให้เด็กเล่นโทรศัพท์มือถือตามลำพัง ผู้ดูแลยังขาดความรู้ของประโยชน์และโทษของการใช้สื่อดิจิทัลกับเด็ก แต่ผู้ดูแลเห็นว่าเด็กมีความสนใจ ตั้งใจเรียนรู้เรื่องราวจากสื่อต่างๆ ได้ทุกวัน ทำให้ผู้ดูแลมีเวลาในการทำงานทำกิจวัตรประจำวัน และดูแลสมาชิกคนอื่นๆ ในบ้านได้ สอดคล้องกับ¹³ พบว่าผู้ดูแลหลักเป็นปู่ตายายมีลักษณะของครอบครัวแห่งกลาง ผู้ดูแลไม่มีเวลา รายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอ และปล่อยให้เด็กดูโทรศัพท์มือถือไม่มีค่าชี้แนะเช่นเดียวกับ¹⁴ พบว่าวิธีการสื่อสารในครอบครัวสะท้อนให้เห็น

ถึงคุณค่าในตนเอง ถ้าการสื่อสารในครอบครัวไม่มีประสิทธิภาพ มีช่องว่างระหว่างวัย ส่งผลให้สัมพันธภาพในครอบครัวลดน้อยลงได้ เช่นเดียวกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของเด็กวัยเรียนในครอบครัวข้ามรุ่น¹⁵ พบว่า ความมีนโยบายในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ดูแลเด็กครอบครัวแห่งกลางในการเฝ้าระวังการใช้สื่อกับเด็ก การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล เพื่อเฝ้าระวังการใช้สื่อและการเสพสื่อที่ไม่เหมาะสม ภาควิชาช่วย ความมีนโยบายในการสำรวจภาวะขาดแคลน ได้รับการดูแลเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของเด็ก

2. ระดับความรักของครอบครัว อยู่ในระดับมาก และระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง อยู่ระดับปานกลาง สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างด้านความรักของครอบครัว ผู้ดูแล และเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 จากผลการศึกษานี้ พบว่า ถึงแม้ระดับของความรักของครอบครัวที่มีต่อเด็กอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อดูในรายละเอียดของระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่ง อยู่ระดับปานกลาง สรุปประเด็นสำคัญของผลการศึกษาได้ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

2.1 ระดับคุณภาพชีวิตของเด็ก ด้านชีวิตของครอบครัวมีระดับต่ำที่สุด ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการให้เด็กได้ร่วมทำกิจวัตรประจำวันโดยให้เด็กคิดและลงมือปฏิบัติเอง การใช้ความรุนแรงกับเด็ก และสมาชิกในครอบครัวที่ใช้สารเสพติด เช่น บุหรี่ สุรา และยาบ้า เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้ดูแลและสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งภาควิชาช่วยต้องมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กร่วมกันส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กอย่างเร่งด่วนเพื่อให้เด็กที่อาศัยในครอบครัวแห่งกลางนี้ได้รับการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน มีความอยู่ดีมีสุข และป้องกันการเกิดปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้เพียงหน่วยงานเดียว ปัจจุบันการที่เด็กติดสื่อจะมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก ดังนั้นสหสาขาวิชาชีพ¹⁶ จึงเป็นส่วนที่มีบทบาทในการให้คำแนะนำการใช้สื่อดิจิทัลกับผู้ดูแลการป้องกัน เฝ้าระวัง ผลกระทบจากการใช้สื่อ ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างถูกวิธี ประสานงานร่วมกันกับทีมสหวิชาชีพ เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม

2.2 ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่ง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านสุขภาพ ทั้ง 4 ด้านพบว่า ด้านสติปัญญา อยู่ในระดับต่ำที่สุด รองลงมาด้านสังคม สะท้อนให้เห็นว่า คุณภาพด้านร่างกายเด็ก ซึ่งเป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ ควรเร่งส่งเสริมให้ผู้ดูแลให้มีศักยภาพในการส่งเสริม

พัฒนาการเด็กเป็นไปตามวัย สอดคล้องกับ¹⁷ ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแลจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้ดูแลควรมีสมรรถนะหลัก 3 ด้านคือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เพื่อสามารถส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการตามวัย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านความรักของครอบครัว ด้านผู้ดูแล ด้านเด็กกับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแลจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 ปัจจัยด้านความรักของครอบครัว สรุปได้ดังนี้

3.1 ความรักของครอบครัว พบว่า ด้านความใกล้ชิด ด้านความสนใจ ด้านความผูกมัด มีความสัมพันธ์ด้านบวกกับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางจังหวัดชัยภูมิ จึงเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย การนำฐานความรักของครอบครัวมาใช้ นับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานลำดับที่ 3 ของมนุษย์ ตามลำดับขั้นความต้องการ¹⁸ โดยปริมาณของความรักที่เหมาะสมถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการพัฒนาเด็กซึ่ง¹² ผู้ดูแลที่เลี้ยงดูเด็กด้วยความเอาใจใส่ให้ความรักแก่เด็กอย่างสม่ำเสมอช่วยให้เด็กเป็นคนที่มีความคุณภาพต่อไป

3.2 ปัจจัยด้านผู้ดูแล พบว่า ความเพียงพอของรายได้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.137 ผู้ดูแลที่มีความเพียงพอของรายได้และมีเงินเก็บจะมีคุณภาพชีวิตระดับดีมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีเงินเก็บหรือรายได้ไม่พอใช้สอดคล้อง¹⁹ พบว่า รายได้ของครอบครัวที่เพียงพอเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการเด็กอายุ 0-5 ปี โดยเด็กที่มีผู้ดูแลมีรายได้พอเพียงมีส่วนของพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยสูงกว่า

3.3 ปัจจัยด้านเด็ก พบว่า เพศของเด็ก มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็ก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.147 การศึกษานี้ผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเป็นยายและย่า คิดเป็นร้อยละ 86.80, 64.00 และ 28.14 ตามลำดับ ผู้ดูแลมีบทบาทในการทำกิจวัตรประจำวันให้เหมาะสมกับวัยและเพศของเด็กโดยผ่านการเล่นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย สอดคล้อง²⁰ พบว่า เพศเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลแต่ละคนมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันของเด็กแต่ละเพศไม่เหมือนกัน

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

ให้เจริญและมั่นคง การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะเด็กที่พ่อแม่ไม่ได้เลี้ยงดู การส่งเสริมให้ผู้ดูแลหลักทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กด้วยความรักความเข้าใจของครอบครัวเป็นประเด็นสำคัญ ทั้งด้านชีวิตของครอบครัว มีความสมบูรณ์ เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำงานวิจัย จากผลการวิจัยพบว่า

1. การเลี้ยงดูเด็กด้วยความรักที่เหมาะสมบนฐานความเข้าใจและความพร้อมของครอบครัว ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กให้เจริญเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กและครอบครัวอย่างต่อเนื่อง เช่น การเสริมความรักความเข้าใจในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กเพิ่มเติม เช่น ด้านชีวิตของครอบครัว การใช้ความรุนแรงในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของเด็ก การใช้สื่อดิจิทัลกับคุณภาพชีวิตของเด็ก เป็นต้น

2. ศึกษาคุณภาพชีวิตของเด็กในครอบครัวแห่งกลางในบริบทอื่นๆ เช่น เขตนครชัยบุรินทร์ เป็นต้น

References

1. Office of the National Economic and Social Development Council. The Thirteenth National Economic and Social Development Plan (2023-2027). Bangkok: The Council; 2023.
2. Office of the National Economic and Social Development Council. Human Achievement Index – HIA (2020). Bangkok: The Council; 2023.
3. Kirduang P. Well-Being and Economic Factors of Skipped-Generation Households in Thailand. Bangkok: Thailand Science Research and Innovation (TSRI); 2019. [in Thai]

4. Lekfeakfu N, Matcharunboonmee T. The Role of Household Condition on Quality Development for Future Labor Force. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Press. 2018. [in Thai]
5. Thianlai, K. & Hutaphaed, W. Distance People: Communication of Skipped-Generation Household. Journal of Social Development. 2019; 21(1): 59-75. [in Thai]
6. Runghairun U. A Study of the Quality of life of elderly in Skipped-Generation Families in Northeast Thailand; Panyapiwat Journal. 2021;13(3): 226-39. (in Thai)
7. Sternberg, R.J. A Triangular Theory of Love. Psychological Review.1986; 93(2):119-35.
8. Hinkley T, Verbestel V, Ahrens W, Lissner L, Molnar D, Moreno LA, Bourdeaudhuij ID. Early childhood electronic media use as a predictor of poorer well-being: a prospective cohort study. Jama pediatrics. 2014;168(5): 485-92.
9. Creswell JW, Clark VLP. Designing and conducting mixed methods research. 2nd ed. California. SAGE Publications. 2011.
10. Krejcie RV, Morgan DW. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 1970; 30(3): 607-10.
11. Denzin NK. Triangulation 2.0. Journal of mixed methods research. 2012;6(2): 80-8.
12. Rodklai M. The Influence of Family's Love and Understanding on Morality and Ethics of Thai Children and Youth. (thesis). Bangkok: Chulalongkorn University; 2018. (in Thai)

13. Sa-nguanphong Y, Phatisena T. Quality of Life among Early Childhood Children Aged 2-4 Years in Na Fai Child Development Center, Mueang District, Chaiyaphum Province. Journal Regional Health Promotion Center 9. 2020; 14(35): 389-409. (in Thai)
14. Sansupa K, Kulnapadol P, Purananon D. The Research and Development of Family Counseling Model to Enhance Family Transgeneration Communication. Journal of the Royal Thai Army Nurses. 2020;21(1): 274-82. (in Thai)
15. Sessri J., Yoosamran W. Quality of life of school-age children in cross-generational families. Journal of social synergy. 2022;13(1): 1-13.
16. Kaenkrai A., Ketkaew K. Nurse's Roles on Electronic Screening Media Use in Early Childhood: Recommendations on Empirical Evidences. Thai Journal of Health Education. 2021;44(1): 39-48. (in Thai)
17. Sa-nguanphong Y, Phatisena T, Satayavongthip B. Early Childhood Rearing in Skipped-Generation Families among Caregiver in Chaiyaphum Province: Mixed Method Research. Journal of the Royal Thai Army Nurses. 2022; 23(2): 149-59. (in Thai)
18. Maslow, A. H. Motivation and personality. 2nd ed. New York: Harper & Row; 1970.
19. Isaranurug, S., Nanthamongkolchai, S., Kaewsiri, D. Factors Influencing development of children aged one to under six years old. Journal of the Medical Association of Thailand. Med Assoc Thai. 2005;88(1):86-90.
20. Shweder, R. A. On savages and other children. American Anthropologist. 1982. 84(2), 354-66.